

VALORIFICAREA PATRIMONIULUI ONOMASTIC NAȚIONAL

*Dr. hab. în filologie Anatol EREMIA,
dr. în filologie Maria COSNICEANU*

VALORIFICATION OF THE NATIONAL ONOMASTIC PATRIMONIAL

The present study reflects the activity of the linguists in the onomastic field, underling the main directions and aspects of the research: collection process of onimic material by means of field inquires and from documentary sources and archives, fundamenatation of problems regarding the theory of onomastics as a linguistic discipline; spread of orthographic rules and transcription in other languages for the Romanian toponims and antroponims. In the present research are presented and analyzed the most important published scientific works (monographies, dictionaries, brochures, normative guides, methodical handbooks).

O n o m a s t i c a este o disciplină lingvistică, înrudită cu istoria limbii, lexicologia, derivatologia, etimologia, dialectologia și nemijlocit legată de istorie, geografie, etnografie. Obiectul ei de studiu îl constituie numele proprii, în special numele de locuri și localități – t o p o n i m e l e și numele de persoane (prenumele, numele de familie, supranumele – a n t r o p o n i m e l e). Unitățile onimice respective sunt cercetate sub diverse aspecte în cadrul celor două ramuri principale ale onomasticii: t o p o n i m i a și a n t r o p o n i m i a.

Investigațiile onomastice din republica noastră s-au desfășurat în fond la Institutul de Lingvistică al Academiei de Științe a Moldovei (anterior Institutul de Limbă și Literatură, actualmente Institutul de Filologie).

T o p o n i m i a e graiul nevorbit al pământului, e istoria nescrisă a țării. În toponimie și-au găsit reflectare principalele momente din viața materială și spirituală a oamenilor: ocupațiile, obiceiurile, tradițiile, credința. Unele denumiri de locuri evocă evenimente, fapte și întâmplări demult petrecute, altele redau starea socială, fiscală sau juridică a locuitorilor. Pe baza toponimiei istorice se poate stabili vechimea populării unui teritoriu, tipul și locul vechilor așezări omenești, sistemul nostru rutier de altă dată, diversele contacte etnoculturale și relații lingvistice între populațiile conlocuitoare

etc. Numeroase sunt toponimele ce redau particularitățile fizico-geografice și naturale ale ținutului. Adeseori numele topice reprezintă cuvinte și forme rar folosite în limba curentă sau demult ieșite din uz, date uitării, dispărute. Fiecare nume, fiecă denumire comportă un anumit conținut semantic, ne comunică o anumită informație: istorică, geografică, lingvistică etc. De aici interesul sporit față de toponimie al specialiștilor din diferite domenii ale științei. Toponimiștii și-au concentrat activitatea în câteva direcții: (1) inventarierea numelor topice prin anchete de teren și din surse documentare; (2) publicarea materialelor și studiilor de toponimie; (3) valorificarea patrimoniului toponimic național și propagarea științei onomastice.

Timp de aproape 50 de ani, din 1960 până în prezent, au fost efectuate cercetări pe teren în mai toate satele și orașele din Republica Moldova și selectiv în localitățile cu populație de limbă română din regiunile limitrofe ale Ucrainei (Odesa, Vinnița, Cernăuți). Cu ajutorul unui chestionar special (A. Eremia. *Chestionar toponimic*. Chișinău, 1967), în localitățile anchetate au fost colectate toate categoriile de nume topice, majore și minore: oiconimele, hidronimele, oronimele etc., precum și întreaga terminologie entopică, sursa principală de îmbogățire a nomenclaturii topice. Denumirile și termenii geografici au fost apoi clasificați și sistematizați tematic și alfabetic.

În baza materialelor toponimice colectate au fost fondate cele două tezaure: *Fișierul toponimic general* și *Cartoteca termenilor entopici*. Acestea fac parte astăzi din patrimoniul onomastic al Institutului de Filologie. Și *Fișierul*, și *Cartoteca* sunt în permanență completate cu unități onimice și apelative topice excerptate din surse documentare (hrisoave, cronici, catagrafii, recensăminte, note de călătorie, hărți vechi etc.), precum și din literatura artistică veche și contemporană, din publicațiile periodice. Materialul de fapte acumulat a stat la baza elaborării unor lucrări de proporții: A. Eremia. *Cahulul în timp și spațiu. Istorie, geografie, toponimie*. Chișinău, 2007, 312 p.; A. Eremia. *Dicționar explicativ și etimologic de termeni geografici*. Chișinău, 2006, 235 p.; A. Eremia, V. Răileanu. *Localitățile Republicii Moldova. Ghid informativ documentar*. Chișinău, 2008, 310 p.; V. Răileanu. *Toponimia Transnistriei: restabilirea fondului onimic românesc, componența lexicală, structura derivațională*. Chișinău, 2008, 168 p. ș.a.

De domeniul acesta țin și unele apariții relativ mai vechi: *Nume de localități. Studiu de toponimie moldovenească*. Chișinău, 1970, 224 p.; *Contribuții*

la studiul formării cuvintelor (pe baza de material onomastic). Chișinău, 1969, 274 p.; *Tainele numelor geografice*. Chișinău, 1986, 96 p.; *Graul pământului*. Chișinău, 1981, 127 p.; *Unitatea patrimoniului onomastic românesc*. Chișinău, 2001, 231 p.; *Dicționar de nume geografice*. Chișinău, 2004, 494 p. ș.a., autor A. Eremia; *Toponimia istorică în documentele vechi*. Chișinău, 1998, 35 p., autor M. Lungu; *Studii și cercetări* (de toponimie și terminologie). Chișinău, 2001, 439 p., autor I. Dron ș.a.

În același timp, au fost realizate prevederile unor convenții de colaborare între Institutul de Filologie al AȘM cu Institutul de Lingvistică al Academiei din Federația Rusă, cu Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan” al Academiei Române (București), cu Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, cu Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați.

Împreună cu cercetătorii onomastici ieșeni și gălățeni s-au efectuat anchete toponimice în localitățile din raioanele Cahul, Leova, Cantemir, Nisporeni. Cercetări similare au fost întreprinse și pe teritoriul României, în județele Iași, Suceava, Galați. În urma acestor investigații s-au precizat ariile de răspândire a unor toponime și termeni entopici, formele lor de circulație în uzul local, precum și semnificația unor entopice (*anafor, arămoi, arcaci, ceair, japcă, odmăt, podmol, prihodiște, rănie, răniș, ređiu, rojină, scruntar, șvor* ș.a.)

S-a stabilit, între altele, că limitele de răspândire ale acestor unități entopice nu urmează cursurile râurilor Siret, Prut și Nistru, ci, din contra, ele intersectează pe perpendiculară aceste ape, care niciodată nu au prezentat frontiere lingvistice, obstacole în calea circulației cuvintelor și a funcționării limbii române, ariile entopice și toponimice respective fiind condiționate de factori de ordin dialectal, de specificul vorbirii populare locale și de împrejurările istorice și etnolingvistice mai vechi.

În plan teoretic și lingvistic general au fost abordate chestiuni referitoare la bazele fundamentale ale onomasticii ca știință: corelația dintre onomastică și alte domenii (istorie, etnologie, geografie etc.); specificul numelor proprii în raport cu apelativele din lexicul comun; modalitățile de tratare a fenomenelor onimice (sicronică și diacronică); metodele de cercetare în toponimie și antroponimie etc. Ca obiect de studiu al toponimiei au servit și alte aspecte: stratigrafia etimologică a toponimiei basarabene; componența lexicală și structura derivațională a numelor topice, repartiția

teritorială a diverselor categorii de nume și formații onimice; descrierea surselor de cercetare a numelor de locuri și localități.

Procesul renașterii naționale a impulsionat munca științifică de revalorificare a patrimoniului onomastic, aceasta manifestându-se prin acțiuni concrete în vederea restabilirii nomenclaturii topice tradiționale. Revenirea la grafia latină și adoptarea normelor ortografice unice ale limbii române a avut drept rezultat reglementarea toponimiei noastre pe baza unor principii noi. Au fost elaborate reguli privind scrierea corectă a numelor topice în românește și transcrierea lor în alte limbi.

Legiferarea toponimelor în formele lor tradiționale și corecte constituie o realizare importantă în condițiile actuale locale. În acest sens, au fost obținute hotărâri speciale din partea forurilor de conducere superioare, după care au urmat implementarea lucrărilor cu caracter practic și propagarea în mediul public a normelor privind corectitudinea numelor de locuri și localități specifice și firești limbii noastre. În acest mod, pentru unele orașe și sate s-a revenit la denumirile lor vechi, în locul celor impuse: *Cupcini, Hâncești, Ialoveni, Sângerei, Șoldănești, Târgul-Vertiujeni* în loc de *Kalininsk, Kotovsk, Kutuzovo, Lazovsk, Cernenko, Prindnestrovskoe*. Astfel ne-am debarasat și de unele denumiri și forme intenționat denaturate: *Бричаны, Валяны, Вулканешты, Карпиняны, Кагул, Криганы, Олонеишты, Оргеев, Слободзея, Сороки, Фалеишты, Флорешты*, pentru denumirile istorice, tradiționale: *Briceni, Văleni, Vulcănești, Cărpineni, Cahul, Crihana, Olănești, Orhei, Slobozia, Soroca, Fălești, Florești*. Denumirile multor localități au fost precizate, scrierea lor fiind conformată normelor ortografice în vigoare.

Reglementarea numelor topice naționale s-a realizat în urma cercetărilor minuțioase ale surselor documentare și ale materialelor colectate pe teren prin anchete directe. Cum am fi putut altfel să demonstrăm că, de exemplu, *Атаки, Кислица, Курганы, Погорничаны, Четырjаны* ș.a. prezintă forme denaturate de transcriere în limba rusă, față de cele autentice, originale *Otaci* (< apel. pl. reg. *otace*, sing. *otac* „loc fortificat”, „așezare păstorească”), *Câșlița* (< apel. *câșliță*, diminutiv al lui *câșlă* „așezare păstorească”, „cătun”), *Crihana* (< antrop. *Crihan*), *Păhărniceeni* (< antrop. *Păharnic*), *Citereni* (< antrop. *Citereanu*)? Prin argumente concrete și mărturii documentare s-a demonstrat incorectitudinea unor denumiri ca *Antonovca, Belaviniți, Ciolacovca, Goluboe, Leontevo, Stepanovca, Volontirovca* ș.a., pentru cele

tradiționale și corecte: *Antonești, Ghilavăț, Ciolacu, Huluboaia, Leuntea, Ștefănești, Volintiri*.

Toponimiștii au coordonat lucrările de reglementare a microtoponimiei orașului Chișinău. Pentru unele străzi, bulevarde, piețe, stradele s-a revenit la denumirile lor anterioare, existente până la 1940: *N. Bălcescu, G. Bănulescu-Bodoni, București, Calea Ieșilor, Calea Orheiului, Drumul Taberei, N. Iorga, Ion Pelivan, Tăbăcăria, Gr. Ureche, Valea Crucii* ș.a. Și-au recăpătat dreptul la existență și liberă utilizare vechile nume de cartiere și suburbii: *Buiucani, Ciocana, Muncești, Otovasca, Poșta Veche, Râșcani, Schinoasa, Visterniceni*. Pentru altele s-au precizat numele și formele acestora de scriere și transcriere. Unor obiective urbane li s-au dat denumiri noi, în corespundere cu tradițiile istorice și culturale, ținându-se cont de particularitățile fizico-geografice și naturale locale. Și-au adus contribuția la restabilirea și renovarea nomenclaturii topice urbane atât toponimiștii consacrați, cât și mulți alți specialiști care și-au exprimat astfel dragostea, respectul pentru limba, istoria și cultura națională. Au contribuit la edificarea acestei opere de cultură și spiritualitate românească savanți, scriitori, profesori universitari, ziariști.

Norme și recomandări ortografice și de transcriere au fost publicate în diferite reviste, culegeri, periodice, precum și în dicționarele și ghidurile normative respective: *Statele Lumii. Dicționar enciclopedic* (de A. Eremia, T. Constantinov, St. Vieru, ed. I, 2000 și ed. II, 2004), *Dicționar de nume geografice* (de A. Eremia, 2005), *Nomenclatorul localităților din Republica Moldova* (de A. Eremia, V. Răileanu, ed. I, 1996, ed. II, 2001, ed. III, 2006), *Chișinău: străzile orașului* (de A. Eremia, 1993), *Chișinău: ghidul străzilor* (Idem, 2000) ș.a.

Specialiștii în toponimie au participat la elaborarea unor principii de întocmire și la redactarea repertoriilor de nume de localități pentru *Legile cu privire la împărțirea administrativ-teritorială a Republicii Moldova*, la redactarea și editarea atlaselor și hărților geografice ale Republicii Moldova, a hărților și planurilor orașelor Chișinău, Bălți, Cahul ș.a. Pentru diferite ministere, departamente, pentru instituțiile de stat și organele administrației publice locale s-au efectuat lucrări de expertiză și recenzare a unor materiale și documente oficiale, au fost executate comenzi și oferte, li s-au oferit consultații și recomandări în probleme de toponimie și nomenclatură geografică.

În paginile revistelor și ziarelor, la radio și televiziune au fost susținute rubrici și emisiuni permanente: *Onomastica și normele limbii* (1993-1995), *Vetrele noastre strămoșești* (1992-1996), *Localitățile Moldovei în toponimie și documente*

istorice (1993-1996), *Plai natal* (1995-1996), *Prin Chișinăul de ieri și de azi* (1991-1996), *Toponimie și istorie* (1995-2009).

Acum, în stadiu de elaborare se află monografiile: *Formarea și evoluția istorică a toponimiei românești din spațiul pruto-nistrean* (autor A. Eremia), *Catalogul apelor din Republica Moldova. Ghid hidronimic* (de A. Eremia și V. Răileanu) ș.a. O lucrare fundamentală și de prestigiu național reprezintă *Tezaurul toponimic al Moldovei*, operă științifică și cu caracter aplicativ-practic, care în prezent se realizează de către specialiștii toponimiști din cadrul Academiei de Științe a Moldovei și din centrele onomastice din Ucraina și România.

Antroponimia, la fel ca și toponimia, a figurat ca temă de investigație în planurile de cercetări ale Institutului de Limbă și Literatură al A.Ș.M. (Sectorul de limbă literară contemporană, cercetător Maria Cosniceanu). O problemă principală de la care a început la noi în republică studierea antroponimiei, problemă care a fost și rămâne actuală și în prezent, o constituie corectitudinea numelor de persoane, corectarea greșelilor comise într-o perioadă îndelungată de timp, fapt care a dus la denaturări ale numelor, generând confuzii și dificultăți în procesul de identificare a persoanelor. De aceea primele publicații în acest domeniu se refereau la formele oficiale corecte ale unor prenume sau nume de familie provenite din cuvintele comune ale limbii, apelând în mod sporadic la date din istorie, la concepțiile poporului și la relațiile lui cu alte popoare. Restabilirea formelor oficiale corecte ale prenumelor și ale numelor de familie se putea face numai pe baza numeroaselor fapte din diferite epoci și din cele mai variate surse, prin sistematizarea și cercetarea lor sub diferite aspecte.

Materialul antroponimic a fost colectat din mai multe surse: hrisoavele slavo-moldovenești din sec. XIV–XVI, documentele moldovenești din sec. XVII–XIX, calendarele bisericești, arhivele Oficiului Republican al Actelor de Stare Civilă, registrele agricole rurale, literatura artistică, clasică și contemporană, operele folclorice, publicațiile periodice etc.

Examinarea materialului antroponimic în plan teoretic s-a făcut din diferite puncte de vedere. Cercetarea sub aspect istoric s-a soldat cu stratificarea antroponimiei, cu stabilirea straturilor de nume de diferite origini, care s-au succedat treptat în diferite epoci, fiecare dintre ele lăsând nume, care sub diferite forme (oficiale, populare, hipocoristice) și funcții (prenume, porecle, supranume, nume de familie) circulă și în prezent, alcătuind sistemul antroponimic contemporan. Studiul numelor din punct de vedere lingvistic a scos în evidență

specificul numelor proprii în comparație cu cele comune în plan lexico-semantic, structural-morfologic (genul, numărul, cazul), sintactic (articolul, prepozițiile) și derivațional, corelația dintre antroponimie și numele comune, precum și interdependența dintre onomastică și celelalte ramuri ale lingvisticii (istoria limbii, dialectologie, stilistică). Toate problemele acestea au fost abordate în monografia *Studiu asupra numelor de persoane*. Chișinău, 1973, 216 p. (autor: Maria Cosniceanu). Unele aspecte din problematica sus-numită au fost reflectate și într-o serie de articole semnate de același autor: *Problema articolului la antroponime* // LLM, 1967, nr. 1; *Originea numelor de familie* // LLM, 1969, nr. 1; *Источники пополнения молдавской антропонимии* // Антропонимика. Москва, 1970; *Интерференция в антропонимии (на материале славяно-молдавских отношений)* // Проблемы двуязычия и многоязычия. Москва, 1972.

În anii următori unele aspecte ale antroponimiei au fost reluate și analizate mai detaliat. S-au făcut investigații mai profunde referitoare la particularitățile gramaticale ale numelor de persoane (M. Cosniceanu. *Rolul antroponimiei la stabilirea sistemului de declinare* // Probleme de istorie a limbii (Studii și texte). Chișinău, 1986; *Numele de familie cu și fără -u final* // RLȘL, 1995, nr. 3). A fost elucidată problema funcțiilor sociale ale numelor de persoane (M. Cosniceanu. *Funcțiile sociale ale numelor de persoane* // LLM, 1989, nr. 3; *Антропонимы в социально-культурном контексте* // Ономастика, I: Имя и культура. Москва, 1993). A fost abordată problema interferenței onomastice (M. Cosniceanu. *Interacțiunea dintre elementele slave și cele moldovenești în antroponimie* (1, 2) // LLM, 1982, nr. 1, 2; *Славянское влияние на формирование молдавской системы наименования лиц* // Actes du XI-e Congrès International des sciences onomastiques. Sofia, 1975, t. 2; *Славянское влияние в антропонимии и формирование молдавской деривационной системы* // Социально-историческая обусловленность развития молдавского национального языка. Chișinău, 1983. Pentru prima dată a fost abordată problema normei în antroponimie (M. Cosniceanu. *Norma în antroponimie* // RLȘL, 1993, nr. 3).

Antroponimia a fost cercetată și pe baza metodelor lingvisticii moderne: metoda componentială (M. Cosniceanu. *Derivarea semantică – procedeu de formare a antroponimelor din apelative și a apelativelor din antroponime* // LLM, 1977, nr. 3; *Антропонимы, образованные из имен существительных* // LLM, 1979, nr. 2; *Структура значения антропонима* // Der Eigenname in Sprache und Gesellschaft. Leipzig,

1985; *Метонимическая основа некоторых антропонимов* // Probleme actuale de filologie. Chișinău, 1985).

Din anul 1965 în cadrul institutului a început și studierea antroponimiei dialectale. Rezultatele cercetării antroponimiei dialectale cercetătoarea A. Dumbrăveanu le-a prezentat în monografia *Молдавская диалектная антропонимия*. Chișinău, 1982 și în *Міс дікціонар де пренеуе діалектале молдовенеști*. Chișinău, 1983. Problema transcrierii și pronunțării numelor străine sub aspect teoretic și practic a fost studiată de cercetătorul Vlad Pohilă în monografia *Nume proprii din alte limbi în context moldovenesc*. Chișinău, 1988.

Despre funcțiile stilistice ale numelor de persoane s-a scris numai în legătură cu teatrul lui V. Alecsandri (M. Cosniceanu. *Funcțiile stilistice ale numelor proprii în comediile lui V. Alecsandri* // LLM, 1961, nr. 1; H. Corbu. *Numele proprii în comediile lui V. Alecsandri* // Nistru, 1972, nr. 11; *Alecsandri și teatrul* (paragraful „Numele proprii”). Chișinău, 1973). Problema etimologiei antroponimelor a fost abordată mai mult în plan de popularizare a rezultatelor obținute în diferite limbi de cercetătorii care s-au referit la fondul antroponimic comun al popoarelor europene (M. Cosniceanu. *În lumea numelor*. Chișinău, 1981, 124 p.; *Reflecții asupra numelor*. Chișinău, 1986, 108 p. Apoi încep să apară încercări de cercetare etimologică aprofundată a unor nume aparte (M. Gabinschi. *Numele propriu Borș* // RLȘL, 1995, nr. 6).

Cercetarea numelor de persoane din punct de vedere teoretic a servit drept bază pentru recomandările practice. În lumina cercetărilor teoretice din primii ani materialul antroponimic a fost prezentat în primul îndreptar antroponimic *Nume de persoane* de A. Eremia și M. Cosniceanu (1964, 1968, 1974). Lucrarea avea scopul de a indica formele corecte ale prenumelor aflate în circulație în perioada dată și ale celor mai răspândite nume de familie, precum și de a preciza scrierea prenumelor în limba rusă, fapt necesar pentru vremea aceea, fiindcă majoritatea fluctuațiilor apăreau la redarea numelor noastre în rusește. Importanța practică a îndreptarului *Nume de persoane* a fost apreciată într-o serie de recenzii publicate în presa periodică.

Acumularea unui potențial teoretic pe parcursul a circa 20 de ani de la cea de-a treia ediție a îndreptarului antroponimic *Nume de persoane* și noile evenimente de ordin social, cum sunt legile cu privire la statalitatea limbii, revenirea la grafia latină, acceptarea normelor ortografice pe baza alfabetului latin, au scos la iveală o serie de probleme referitoare la scrierea corectă a numelor de persoane. În lumina

acestor necesități a fost întocmit *Dicționarul de prenume și nume de familie* (autor – M. Cosniceanu), care a avut trei ediții (1991, 1993, 1999). El a fost publicat la comanda Ministerului Afacerilor Interne și recomandat de Comisia republicană pentru reglementarea și ocrotirea onomasticii naționale, de Ministerul Justiției și de Ministerul Științei și Învățământului din Republica Moldova în calitate de îndrumar pentru activitatea practică a secțiilor de pașapoarte, a oficiilor stării civile și a unităților de învățământ din republică. Dicționarul cuprinde circa 90% din numele românești care circulă pe teritoriul republicii. Necesitatea și importanța practică a acestui dicționar au fost reflectate în presa republicană și apreciate de cercetători din Țară: D. Tomescu. *Lucrări de onomastică românească din Republica Moldova // Limba română* (București), 1991, nr. 5). Pe baza acestui dicționar a fost întocmită *Instrucțiunea privind ortografierea numelor de persoane românești și transliterarea din rusește a numelor neromânești ale reprezentanților altor etnii*, aprobată prin hotărârea Comisiei republicane pentru reglementarea și ocrotirea onomasticii naționale, expediată Guvernului R. Moldova spre a fi difuzată, oficial și operativ, organelor administrației publice centrale și autoadministrării locale, în vederea utilizării ei în procesul de scriere corectă a tuturor actelor de identificare a persoanelor.

Toate problemele de antroponimie abordate până în prezent vor rămâne actuale și pe viitor. Ele necesită o aprofundare teoretică, iar unele și o reinterpretare pe baza unor noi cercetări referitoare la istoria și limba poporului, pe baza unor metode noi, moderne, de studiere a lexicului, în general, și a antroponimiei, în special, mai ales că „fiecare nume de persoană își are istoria proprie” (Șt. Pașca). Drept model de analiză aprofundată a numelor de persoane ne-a servit Proiectul lingvistic internațional *PatRom. Patronimica Romanica* (*Dicționarul istoric de antroponimie romanică*) cu centrul la Trier (Germania), elaborat între anii 1994 și 2000, care a inclus materialul antroponimic de origine latină din 11 țări, inclusiv din Republica Moldova. M. Cosniceanu a participat la această lucrare în calitate de coautor, membru al comitetului de redactare a articolelor regionale, iar acad. Silviu Berejan în calitate de coordonator. Au fost publicate două volume (*Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane*). *Volume de présentation*. Pour la coordination de prof. dr. Dieter Kremer. Verlag „Max Niemeyer”, Tübingen, 1997, 650 p. și *Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane*. Volume II/I. *L'homme et les parties du corps humain* (première partie). Verlag „Max Niemeyer”, Tübingen, 2004, 806 p.). Celelalte volume sunt în curs de publicare.

Principiile de analiză a antroponimelor care au stat la baza Proiectului *PatRom – etimologic* (explicarea etimologiei numelor pe o bază strict științifică), istoric (relevarea numelor cu toate formele lor din documentele istorice pe parcursul secolelor), *lingvistic* (structura cuvântului-nume, evoluția sensurilor, adaptarea numelor împrumutate), *datele geostatistice contemporane* (pe raioane și pe republică) – au fost aplicate la analiza numelor contemporane de diferite origini, care au apărut și au circulat pe teritoriul Moldovei în diferite epoci, sub diferite forme și funcții, și care circulă în prezent, constituind sistemul antroponimic național, parte componentă a istoriei, culturii și limbii poporului. O parte din numele analizate conform principiilor sus-numite a fost publicată în lucrarea: M. Cosniceanu. *Nume de familie (din perspectivă istorică)*. Vol. I. Chișinău, 2004, 216 p. În anul curent a fost prezentat la Editura *Pontos* vol. II al acestei lucrări. Pe parcurs M. Cosniceanu a publicat *Dicționarul de prenume*. Chișinău, 2006, 143 p., care cuprinde aproape toate prenumele actuale, analizate după principiile: originea, vechimea și semnificația inițială, căile de pătrundere și evoluția lor în limba română, formele populare și hipocoristice.

Rezultatele cercetărilor în domeniul antroponimiei pe parcursul anilor au fost prezentate la o serie de congrese internaționale de onomastică (Bulgaria, 1972; Polonia, 1978; Germania, 1984; Moscova, 1976; București, 1994; Cluj, 1990, 1993, 1996). A fost desfășurată și o amplă activitate de popularizare a științei în domeniul antroponimiei. În perioada 2001–2004 au fost prezentate 180 de emisiuni la radio, la rubrica „Originea și semnificația numelor de familie”. În perioada 2001–2005 M. Cosniceanu a ținut un curs de lecții (150 de ore) pentru operatorii și inspectorii de la birourile de pașapoarte din republică. Din 2002 susține două rubrici permanente: *Dicționar de nume la ziarul „Timpul”* și *Ce nume purtăm?* la revista „*Natura*”. Răspunde la solicitările colaboratorilor Secției Stare Civilă din cadrul Ministerului Dezvoltării Informaționale și ale celor de la secțiile de pașapoarte, privind scrierea corectă a numelor; eliberează certificate la solicitarea cetățenilor care au necesitatea de a-și corecta numele. Toate aspectele de cercetare a antroponimelor enumerate mai sus au o perspectivă de lungă durată.

În concluzie, onomastica reprezintă o bogată și importantă sursă de studiere a istoriei, limbii și culturii neamului nostru. Ca disciplină științifică și ca totalitate de nume proprii, ea dispune de reguli și legități care trebuie cunoscute și însușite, de date și informații care necesită a fi implementate în diverse domenii și sfere de activitate umană.